

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

Annex de l'activitat "Les categories taxonòmiques" (1)

-informacions de la Hiperenciclopèdia Catalana (en línia)-

Artiodàctils

Ordre de la classe dels mamífers, integrat per individus ungulats i unguígrads. Els artiodàctils tenen un nombre parell de dits a les extremitats: dels cinc dits que primitivament presenten els mamífers, el primer ha desaparegut totalment, i el segon i el cinquè són molt reduïts; només el tercer i el quart són desenvolupats si fa no fa de manera igual. L'eix de l'extremitat passa entre el tercer i el quart dits. Els segments inferiors de les extremitats són molt allargats, i els superiors són curts, estructura que els aproxima als perissodàctils. Són animals ben adaptats a la marxa o a la carrera. El crani té forma especial allargada en general; moltes espècies tenen dues banyes frontals. La dentadura és molt especialitzada: les incisives superiors han desaparegut, i els ullals poden servir de defenses. Les molars, que són de tipus bunodont o selenodont, tenen una superfície trituradora gràcies al desenvolupament de crestes longitudinals a les cúspides. La complicació de l'estómac és una característica comuna a tots els artiodàctils, llevat dels suïformes; en els remugants és màxima (estómac amb quatre compartiments). Són herbívors. Els artiodàctils, salvatges o en domesticitat, són animals àmpliament difosos arreu del món.

Camèlids

Família de mamífers, l'única existent actualment del subordre dels tilòpodes, integrada per individus de dimensions grans, de pelatge abundant, amb dos dits solament als peus; les peülles resten reduïdes a ungles veritables, i els dits s'estintolen a terra mitjançant coixinets elàstics i callositats. Tenen el dentat complet i no posseeixen mai banyam. L'estómac és dividit en tres cavitats (rumen, reticle i quall); la paret del rumen és formada per una gran quantitat de diverticles que contenen cèl·lules aqüíferes en les quals emmagatzemen aigua metabòlica. És característica la forma oval dels eritròcits, que tenen en gran nombre.

Capibara

Rochoerus capybara, família dels hidrocèrids

Mamífer *rosegador* de grans dimensions, el més gros del grup (ateny més d'un metre de llargada), de cos robust, amb la cua curtíssima, i de pelatge dens, aspre i curt, de colors grisos o bruns. Els capibares habiten en grups familiars (un mascle i diverses femelles) a la vora dels grans rius, i s'alimenten d'herbes aquàtiques. Són propis d'Amèrica del Sud. Llur carn és saborosa, i la pell, aprofitable. Són fàcilment domesticables.

Flamenc

Phoenicopterus ruber, família dels fenicoptèrids

Ocell de l'ordre dels *ciconiformes* de dimensions grans (de 130 a 190 cm), les potes i el coll molt llargs i el bec voluminós i corbat cap avall. El plomatge és blanc i rosat, amb la vora de les ales negra. És gregari i s'alimenta de petits crustacis, d'algues, d'insectes i llurs larves i de peixets. Habita als llacs poc profunds, als aiguamolls i a les riberes marines, on nia en indrets amagats durant els mesos de maig i juny; la posta és de dos ous. És comú a tota la Mediterrània.

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

Annex de l'activitat "Les categories taxonòmiques" (2)

-informacions de la Hiperenciclopèdia Catalana (en línia)-

Lleopard

Panthera pardus, família dels fèlids. Mamífer carnívor del subordre dels *fissípeds*. Fa aproximadament 1,50 m de llargada, 1 m de cua i 0,80 m d'alçada a les espatlles, de cos àgil i musculat, cap gros arrodonit i pelatge característic de fons falb amb matisos que van fins al groc pàl·lid, amb un gran nombre de taques negres amb el centre clar, sobretot al cap, al coll, a la cua i a les extremitats. Viu en tota mena d'hàbitats, tant en boscs tropicals com en zones àrides, a la muntanya i a la plana. Caça individualment o per parelles, i s'alimenta d'antílops, zebres, bous, etc. S'enfila als arbres amb facilitat. Entre els fèlids, és el que té una àrea de distribució més extensa, puix que es troba a quasi tot Àfrica, al sud d'Àsia i a Insulíndia. A Sri Lanka i a Insulíndia habiten formes de pelatge negre conegudes amb el nom de *pantera negra*.

Ocapi [okapi]

Okapia johnstoni, família dels giràfids. Mamífer remugant de l'ordre dels *artiodàctils*. Ateny 160 cm fins a la creu, té el dors marcadament descendent, el coll robust, les potes llargues, és de color castany fosc amb la part superior de les potes ratllada de blanc i negre, amb la part inferior blanca i els costats de la cara de color gris clar. Els mascles tenen banyes curtes. És herbívor i de costums nocturns. Habita a les selves denses del Congo.

Òrix

Oryx sp, família dels bòvids. Gènere de mamífers artiodàctils del subordre dels remugants de dimensions mitjanes o grans, formes massisses i banyes llargues i primes. Inclou l'òrix comú (*O. algazel*), de banyes lleugerament arquejades i que habita a la regió sahariana, l'òrix blanc (*O. leucoryx*), que habita a l'Aràbia i a l'Iraq i és en perill d'extinció, i l'òrix beisa (*O. beisa*) o beisa d'Abissínia.

Perissodàctils

Ordre de *mamífers* de la infraclasse dels placentaris. De talla mitjana o gran, les espècies d'aquest ordre són caracteritzades pel fet que, tot i ésser digitígrades i ungulades, tenen les extremitats allargades amb desenvolupament predominant del tercer dit i reducció dels laterals, de tal manera que el pes del cos gravita sobre aquell. De crani gros, presenten la dentadura completa, bé que de vegades pot mancar la primera dent molar; les dents canines són monofiodonts i les dents jugals poden ésser selenodonts o lofodonts. No tenen clavícula. L'ur règim alimentari és herbívor, i tenen un estómac simple però amb un cec molt voluminós. De distribució geogràfica molt àmplia, habiten preferentment en els espais oberts de vegetació baixa, com és ara les praderies i les sabanes. L'ordre inclou quatre famílies, bé que solament tres tenen representants actuals: els brontotèrids (fòssils), els èquids, els tapírids i els rinoceròtids.

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

Annex de l'activitat "Les categories taxonòmiques" (3)

-informacions de la Hiperenciclopèdia Catalana (en línia)-

Pòngids

Família de mamífers de l'ordre dels *primats* que recorda en molts caràcters anatòmics i fisiològics la dels homínids, bé que no hi ha una relació filètica directa. Els exemplars més grans de tots els primats es troben dins aquesta família. Es caracteritzen per la total absència de cua, tronc curt i extremitats anteriors proporcionalment molt llargues. També el grau de cefalització és el més gran de tots els primats, a excepció del dels homínids. Actualment presenten dues àrees de repartició completament aïllades: d'una banda, la selva equatorial africana (ximpanzé, goril·la), i de l'altra, l'asiàtica (orangutan).

Primats

Ordre de mamífers placentaris d'extremitats pentadàctils llargues, amb polze oposable, hemisferis cerebrals ben desenvolupats i ulls en posició davantera. N'hi ha una gran varietat quant a la morfologia externa; la talla pot variar des de la d'un gran goril·la fins a la de petites tupaies de la mida i la forma d'una rata cellarda. La cua, quan en tenen, pot ésser curta o bé constituir un veritable apèndix prènsil, i el cos és recobert de pèl. En general el sentit de l'olfacte no és gaire desenvolupat i ha donat pas a d'altres que es poden considerar superiors, com ara la visió, el tacte i l'oïda. En les femelles la posició de les glàndules mamàries és sempre pectoral o axil·lar i en molts pocs casos és abdominal. Es tracta d'animals de vida típicament arborícola en un grau més o menys important. Tendeixen a formar grups, ja siguin familiars o molt més amplis. Fora de casos excepcionals, el part dona lloc a una única cria, de caràcter bastant nidícola. El cicle reproductor de la femella és molt particular pel fet de produir-se les fases menstruals diferentment de les dels altres mamífers. Aparegueren a l'Eocè. Hom els agrupa en tres subordres: lemuriformes, tarsiformes i antropomorfs.

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

Annex de l'activitat "Les categories taxonòmiques" (4)

-informacions de la Hiperenciclopèdia Catalana (en línia)-

Quelonis

Ordre de rèptils de la subclasse dels *anàpsids* que comprèn individus caracteritzats pel fet de tenir un tronc ample i curt, protegit per una closca o cuirassa formada generalment per plaques òssies revestides de plaques còrnies, i a vegades només per plaques còrnies. De la closca surten, per davant, el cap i les potes anteriors, i per darrere, les potes posteriors i la cua. En els quelonis de closca còrneoòssia, aquesta és dividida en dues parts, una de dorsal o superior i una altra de ventral, unides entre elles. La part dorsal és formada per tres fileres de plaques òssies en direcció anteroposterior: les mitjanes o vertebrals (al centre), les costals (al costat de les mitjanes) i les marginals (a les vores). La part ventral és formada per una doble filera de plaques ventrals, de nom i dimensions diferents segons la situació, i unes plaques marginals, anomenades *inframarginals*. La característica més important de l'esquelet dels quelonis és que la columna vertebral és soldada a la part dorsal de la closca. El crani presenta característiques d'un gran primitivisme, car hi ha una absència total de fosses temporals. El conjunt de caràcters particulars de l'esquelet fa que la respiració sigui impossible per moviment de la caixa toràctica, i és duta a terme principalment per l'acció de les extremitats. La reproducció és ovípara i la incubació va a càrrec de la irradiació solar. És proverbial l'extrema longevitat dels quelonis; diverses espècies poden viure 100 anys o més. N'hi ha d'hàbitats terrestres i n'hi ha d'aquàtics, marins o d'aigua dolça; els d'hàbitat terrestre presenten dits lliures, mentre que els aquàtics tenen les extremitats transformades en aletes o bé els dits units per una membrana. Comprèn dos subordres, el dels tecòfors (d'esquelet corneoossi) i el dels atecòfors (d'esquelet corni).

Úrsids

Família de carnívors del subordre dels *fissípedes* de mida mitjana o gran i d'aspecte voluminos. Són més aviat de règim alimentari omnívor que no pas carnívor, i la seva dieta consta de glans, fruita i mel. Les espècies holàrtiques presenten letargia hivernal, que pot durar fins a 6 mesos. Són representats per cinc gèneres (*Ursus*, *Thalarctos*, *Helarctos*, etc) i vuit espècies, que ocupen Euràsia i Amèrica. L'únic representant d'aquesta família als Països Catalans és *Ursus arctos*, actualment molt escàs, als Pirineus.